

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ

Кафедра податків і фіскальної політики

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

«Порушення митних правил та контрабанда: суть та методи протидії»

Студентки 4 курсу групи ФМО-41
напрямку підготовки «Фінанси і кредит»

Демчук О. А.

Керівник:
Викл. Титор В. Й.

ТЕРНОПІЛЬ-2017

План

ВСТУП

1. Теоретичні засади та причини виникнення порушень митних правил та контрабанди.
2. Аналіз заходів і протидії контрабанді та порушень митних правил в Україні.
3. Зарубіжна практика протидії митним порушенням та контрабанді і її застосування в Україні.

ВИСНОВОК

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Зміст

ВСТУП.....	4
1. Теоретичні засади та причини виникнення порушень митних правил та контрабанди.....	6
1. Аналіз заходів і протидії контрабанді та порушень митних правил в Україні.....	17
1. Зарубіжна практика протидії митним порушенням та контрабанді і її застосування в Україні.....	29
Висновок.....	34
Список використаних джерел.....	37
Додатки.....	40

ВСТУП

На даному етапі розвитку нашої держави, все частіше виноситься на розгляд суспільства поняття відповідальності. У митному праві відповідальність є наслідком скоєного правопорушення. Тобто, це означає порушення митних правил. Відповідно відповідальність за порушення митних правил є обов'язком особи, яка їх порушила, нести наслідки особистого та матеріального характеру, відповідно до норм Митного кодексу України.

Сьогодні такі явища як порушення митних правил і контрабанда набули широкого масштабу і розглядаються не лише в межах однієї держави, але й на світовому рівні. Для подолання їх поширення та негативного впливу кожна держава докладає всіх зусиль, розробляючи та реалізуючи певні програми, завдання, вдосконалюючи своє законодавство і практику боротьби з ними. Так само і в Україні існуючі масштаби порушень митних правил та контрабанди вражають своїми обсягами та способами здійснення. Це спонукає як органи центральної виконавчої влади, так і силові структури шукати нові методи боротьби та впливу на ці явища.

Проблематика протидії з правопорушеннями у митній сфері привертає до себе значну увагу як науковців, так і практиків. Розглядаючи та виокремлюючи деякі проблемні аспекти організації протидії митним правопорушенням, вони визначають основні напрямки усунення негативного впливу даних явищ на розвиток національної економіки.

Порушення митних правил та контрабанда досліджувались в працях багатьох вчених, зокрема: Є. В. Додіна, Ю. М. Дьоміна, С. В. Ківалова, В.І. Адамович, С.О. Баранов, С.Б. Гавриш, Л.В. Багрій-Шахматова, О.М. Костенко, С. В. Кувакіна, Д. В. Приймаченка та ін. Дані вчені у своїх роботах звернули увагу на сутність порушень митних правил та контрабанди, основних причинах їх виникнення. Також значну увагу було приділено аналізу заходів протидії цим явищам та відповідальності за їх здійснення.

Тому, *мета* даної роботи – визначення сутності понять «порушення митних правил» та «контрабанда», аналіз причин їх виникнення та можливих наслідків для економіки України, охарактеризувати методи протидії порушенням митних правил та контрабанді.

Для досягнення мети було поставлено такі *завдання*:

1. розкрити теоретичні засади та причини виникнення порушень митних правил та контрабанди;
2. дослідити динаміку виникнення порушень митних правил та контрабанди, провести аналіз заходів та методів протидії цим явищам;
3. проаналізувати зарубіжну практику протидії митним порушенням і контрабанді та можливість її застосування в Україні.

Об'єктом даної роботи є порушення митних правил та контрабанда як негативні соціально-економічні явища.

Предмет дослідження – взаємовідносини, які виникають у процесі протидії порушенням митних правил і контрабанді та притягнення до відповідальності, між митними органами та суб'єктами ЗЕД.

Теоретичною та методологічною базою дослідження стали загальнонаукові методи синтезу, аналізу і порівняння, а також метод теоретичного узагальнення.

Під час написання роботи були використані праці вітчизняних та зарубіжних учених і практиків щодо проблем виникнення і протидії порушенням митних правил та контрабанді; Конституція України, Кримінальний кодекс України, Митний кодекс України, законодавчі акти України та нормативні документи з питань митної справи; статистичні дані Державної фіскальної служби України.

1. Теоретичні засади та причини виникнення порушень митних правил та контрабанди.

Важливою умовою ефективного функціонування держави в сучасних умовах є забезпечення нею всіх прав і свобод громадян, безпеки у всіх сферах внутрішньої і зовнішньої політики, запобігання будь-яким правопорушенням, а також визначення і усунення причин, які зумовлюють їх виникнення.

Забезпечення митної безпеки є основним завданням митних органів кожної держави, яке передбачає те, що вони мають забезпечувати надходження мита та інших митних платежів до державного бюджету, захищати національного виробника, запобігати ввезенню в країну заборонених та небезпечних товарів, забезпечувати дотримання митного законодавства тощо [10].

Сьогодні виявлення і попередження порушень митних правил і контрабанди є досить актуальними, оскільки вони негативно впливають на економіку нашої країни та її інтереси і в результаті можуть вплинути на рівень життя населення.

Митне законодавство, яке регламентує сукупність суспільних відносин у митній сфері, встановлює відповідальність за певні митні порушення. Митні правопорушення включають такі визначення як злочини у митній сфері, порушення митних правил та порушення, які перешкоджають виконанню повноважень, які покладені на посадових осіб митних органів Державної фіскальної служби України [8]. Критерієм поділу ПМП є рівень суспільної небезпеки, який виражається в наявності або відсутності тяжких наслідків, розмірі майнових збитків, способі і часі здійснення правопорушення та інші ознаки, які закріплені нормами митного законодавства [20, ст. 201].

Найпоширенішим видом порушень в митній сфері є порушення митних правил.

Відповідно до ст. 458 Митного кодексу України (далі МКУ) порушення митних правил (ПМП) є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений МКУ та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх органам фіскальним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на фіскальні органи МКУ чи іншими законами України, і за які Митним кодексом передбачена адміністративна відповідальність [21].

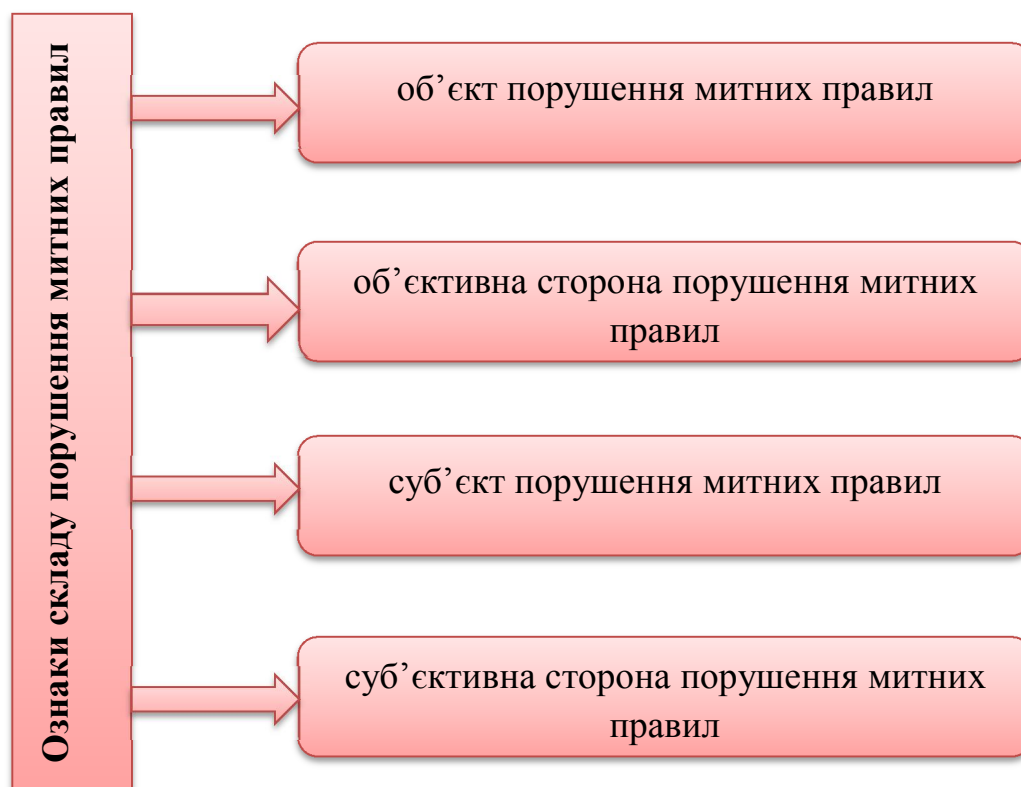
ПМП визначають вчиненим умисно, коли особа, яка їх вчинила, усвідомлювала протиправний характер своїх дій або бездіяльності, а також передбачала можливі наслідки і хотіла цих наслідків.

Порушення митних правил визначають вчиненим з необережності, якщо особа, яка їх вчинила, передбачала можливі негативні наслідки своїх дій чи бездіяльності, але розраховувала на їх відвертання або не передбачала можливих наслідків, хоча мала їх передбачити [19, ст. 403].

ПМП має свій юридичний склад. Під юридичним складом порушення митних правил передбачають визначену нормами митного права сукупність загальних елементів, при наявності яких те або інше дію можна вважати порушенням митних правил [20, ст. 202-203].

Ознаки юридичного складу ПМП поділяють на чотири групи [19, ст. 403] :

1. об'єкт порушення митних правил;
2. об'єктивну сторону порушення митних правил;
3. суб'єкт порушення митних правил;
4. суб'єктивну сторону порушення митних правил.

Рис. 1.1. Ознаки складу порушення митних правил [19].

Всі елементи складу ПМП поєднані між собою. Кожен з цих елементів має бути обов'язково для визначення конкретного дії як порушення митних правил. Якщо хоча б один з цих елементів відсутній або не відповідає властивостям, які визначені МКУ, то таке дія не є ПМП [19].

Об'єктом порушень митних правил є суспільні відносини, які охороняються законом і яким в результаті посягання завдається або може бути заподіяна шкода, а також те, на що спрямоване це посягання.

Об'єктивною стороною порушень митних правил є сукупність передбачених законом ознак, які характеризують зовнішній вияв діяння, яке посягає на об'єкти правової охорони, а також об'єктивні умови цього посягання [19, с. 403].

Суб'єктами ПМП є громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16 років, а при вчиненні порушень митних правил підприємствами – посадові особи таких підприємств.

До громадян належать фізичні особи: громадяни України, іноземці та особи без громадянства [19. ст. 404].

До посадових осіб підприємства належать керівники та інші працівників підприємств (резидентів і нерезидентів), які під час виконання ними службових обов'язків відповідають за виконання вимог, які встановлені чинним законодавством, а також міжнародними договорами України з питань митної справи [21].

Під суб'єктивною стороною ПМП розуміють психічне ставлення особи до здійснення правопорушення [19, ст. 404]:

- ✚ вина – психічне ставлення особи до вчиненої дії або бездіяльності, яка передбачена Митним кодексом, та її наслідків, яка може бути у формі умислу або необережності;
- ✚ мотив – внутрішнє спонукання особи, яке створило психологічні передумови здійснення правопорушення;
- ✚ мета – наслідок, якого хоче досягти особа, здійснюючи правопорушення.

В науковій літературі ПМП поділяється за певними ознаками. Класифікація порушень митних правил має не тільки теоретичне, але й практичне значення. Досить поширеною є класифікація порушень митних правил за ступенем завданої шкоди. Відповідно до цього критерію їх поділяють на [8]:

- ✚ незначні – порушення, що не завдають матеріальної шкоди державі, наприклад, неподання документів і зразків товарів для проведення дослідження, втрата митного забезпечення тощо;
- ✚ суттєві – порушення, що завдають матеріальної шкоди державі, за умови їх вчинення з необережності, наприклад, причалювання до суден, що перебувають під митним контролем, вантажні та інші операції, що проводяться без дозволу митного органу, пошкодження митного забезпечення тощо;
- ✚ грубі – порушення, здійснення яких нанесло реальну шкоду економічним інтересам держави, які мають на меті отримання

вигоди для осіб, що їх зробили і мають форму умислу, наприклад, переміщення товарів через митний кордон з приховуванням від митного контролю, перевезення товарів, транспортних засобів, ввезених на митну територію поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю тощо.

Класифікація порушень митних правил за об'єктом посягання набула широкого поширення. За цим критерієм виділяють чотири групи ПМП, а саме порушення, пов'язані з [20, ст. 207-208]:

- ✚ порядком здійснення митного контролю;
- ✚ порядком здійснення митного оформлення;
- ✚ порядком переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів;
- ✚ порядком оподаткування та сплати податків і зборів, надання митних пільг та користування ними.

Відповідно до Митного кодексу України виділяють такі ПМП [21]:

1. Порушення режиму зони митного контролю;
2. Неправомірні операції з товарами, митне оформлення яких не закінчено, або з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем;
3. Недоставлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів до фіскального органу призначення, видача їх без дозволу органу фіскального або втрата;
4. Порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю;
5. Недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення;

6. Пересилання через митний кордон України в міжнародних експрес-відправленнях товарів, заборонених до такого пересилання законодавством України;
7. Перешкоджання посадовій особі фіскального органу в доступі до товарів, транспортних засобів, документів;
8. Неподання фіскальному органу звітності щодо товарів, які перебувають під митним контролем;
9. Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності;
10. Порушення встановленого законодавством порядку ввезення товарів на територію вільної митної зони, вивезення товарів за межі цієї території та/або встановленого законодавством порядку проведення операцій з товарами, поміщеними в режим вільної митної зони;
11. Порушення порядку зберігання товарів на митних складах та здійснення операцій з цими товарами;
12. Порушення порядку або строків розпорядження товарами, розміщеними у магазини безмитної торгівлі;
13. Порушення порядку здійснення операцій з переробки товарів;
14. Перевищення строку тимчасового ввезення або тимчасового вивезення товарів;
15. Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України поза митним контролем;
16. Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України з приховуванням від митного контролю.
17. Зберігання, перевезення чи придбання товарів, транспортних засобів комерційного призначення, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю;

18. Дії, спрямовані на неправомірне звільнення від сплати митних платежів чи зменшення їх розміру, а також інші протиправні дії, спрямовані на ухилення від сплати митних платежів;

Порушення митних правил можна класифікувати також за характером шкідливих наслідків вчиненого діяння. За цим критерієм можна виділити порушення митних правил, результат яких має [20]:

- ✚ Матеріальний характер (наприклад, неотримання за встановленою формою відомостей про товари, транспортні засоби, які передбачають обов'язкове декларування у випадку переміщення через митний кордон, переміщення товарів через митний кордон з приховуванням від контролю.
- ✚ не матеріальний характер (наприклад, порушення зони митного контролю, причалювання до суден, які перебувають під митним контролем.

Залежно від суб'єктів порушення митних правил, вони можуть бути поділені на:

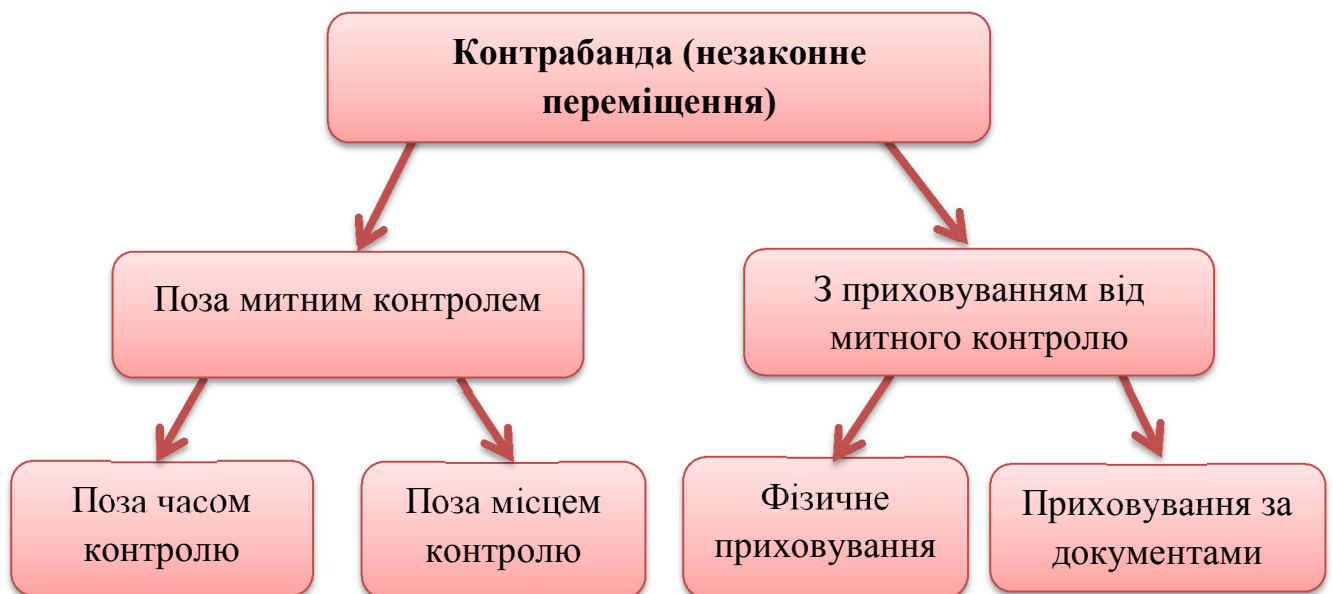
- ✚ порушення, суб'єктами яких можуть бути будь-які фізичні особи;
- ✚ порушення, суб'єктами яких можуть бути тільки спеціальні суб'єкти – посадові особи.

В сучасних умовах контрабанда набуває більших масштабів. Проблема контрабанди в Україні набула значної актуальності і боротьба з цим негативним явищем є одним із першочергових завдань держави у справі захисту її економічних інтересів.

Результати такої злочинної діяльності негативно впливають на суспільні відносини у сфері захисту життя і здоров'я громадян (наприклад, контрабанда зброї та боєприпасів, ядерних матеріалів та речовин), позбавляють їх права на користування культурними цінностями, історичним надбанням нашої держави. На основі цього можна стверджувати, що контрабанду слід вважати однією з найнебезпечніших загроз національній безпеці України на сучасному етапі [4].

Контрабанда призводить до того, що митні органи перестають виконувати регулятивну і захисну функцію, але дискримінаційний характер митних відносин не зникає [19, с. 395].

Згідно з ст. 201 Кримінального кодексу України (ККУ) контрабандою є незаконне переміщення історичних та культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації [18].

Рис.1.2. *Механізм розпізнання дій, які підпадають під визначення «контрабанда»*

*Примітка: *Складено на основі джерел [4;10;19;20].*

Об'єктом контрабанди є державний порядок здійснення зовнішньоекономічної діяльності, який включає в себе загальний і спеціальний порядок переміщення товарів через митний кордон.

Предметом контрабанди є культурні цінності та інші предмети, у тому числі ті, які вилучені з вільного обігу: отруйні, сильнодіючі, вибухові речовини, радіоактивні матеріали, зброя та боєприпаси, а також наркотичні

засоби, прісотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби . Винятком є мисливська гладкоствольна зброя [19, с. 396].

Контрабанда завдає шкоди або створює загрозу для [19, с. 397]:

1. економічної безпеки країни;
2. суспільної безпеки при незаконному переміщенні наркотиків, психотропних речовин і зброї;
3. національної безпеки України чи безпеки інших країн у разі незаконного вивезення (ввезення) зброї масового ураження;
4. інтересів культури в разі контрабанди культурних цінностей.

Об'єктивна сторона контрабанди передбачає незаконне переміщення через митний кордон України заборонених предметів будь-яким способом. Як правило, контрабанда здійснюється у вигляді активних дій. Але не виключають бездіяльність, особливо при співучасті, коли дії учасників між собою не пов'язані [10].

Контрабанду називають закінченою з того моменту, коли предмети контрабанди були фактично переміщені через митний кордон і при наявності хоча б однієї з ознак в діях особи, яка ввозила чи вивозила ці предмети контрабандним шляхом [3]. Контрабанда є закінченою з моменту перетину митного кордону України. Варто також зазначити, що для контрабанди властива стадія підготовки до скоєння злочину. Підготовкою до контрабанди є дії з незаконним отриманням ліцензії на вивезення наркотичних засобів, свідоцтва на вивезення культурних цінностей, обладнання схованок, схиляння інших осіб до спільного вчинення контрабанди чи створення інших умов для скоєння контрабанди [5].

З суб'єктивної сторони контрабанда характеризується наявністю прямого умислу. Суб'єкт контрабанди усвідомлює обставини і характер незаконного переміщення предметів і речовин через митний кордон України і прагне їх ввезти та територію країни з порушенням встановленого порядку чи вивезти їх [4].

Мотив і мета контрабанди переважно не мають вирішального значення. Мотив завжди корисливий. Перш за все це прагнення збагатитися незаконним шляхом.

Суб'єктами контрабанди можуть бути фізичні особи: громадяни України, іноземці та апатриди, які на момент скоєння злочину досягли 16 років. Спеціальним суб'єктом є посадова особа, яка скоїла такий злочин з використанням своєї посади [19, с. 397].

Отже, підсумовуючи все вище сказане, можна стверджувати, що в умовах посиленої євроінтеграції проблеми порушення митних правил і контрабанди є досить актуальними, адже вони негативно впливають на економіку нашої країни та її інтереси, а як наслідок можуть вплинути на рівень життя населення. Більшість суб'єктів ЗЕД намагається обійти обов'язкові процедури митного контролю і митного оформлення для того, щоб уникнути від сплати податків і зборів під час переміщення товарів та інших предметів лише для власного збагачення. Тому, головним завданням митних органів є протидія митним правопорушенням і боротьба з контрабандою.

Відповідно до Митного кодексу України (далі МКУ) порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений МКУ та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх органам фіскальним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на фіскальні органи МКУ чи іншими законами України, і за які Митним кодексом передбачена адміністративна відповідальність.

Особливо небезпечним явищем в сучасних умовах є контрабанда, яка являє собою переміщення товарів через митний кордон України поза

митним контролем або з приховуванням від митного контролю, яке вчинено у великих розмірах та особливо великих розмірах.

Порушення митних правил і контрабанда товарів залишається одним із головних чинників дестабілізації внутрішнього ринку України, основою тіньової економіки, фінансово-економічною базою організованої злочинності, що, у свою чергу, негативно позначається на розвитку економічних відносин між державами, гальмує входження України до загальносвітового економічного простору.

2. Аналіз заходів і протидії контрабанді та порушень митних правил в Україні.

Необхідність посилення боротьби зі злочинністю та порушенням встановлених правил в сфері митної діяльності, підвищення значення і ролі адміністративної відповідальності в цьому процесі обумовлює актуальність і важливість глибокого і всебічного комплексного дослідження широкого кола питань, пов'язаних з практичною діяльністю митних органів України щодо реалізації норм адміністративної відповідальності за порушення митних правил в сучасних умовах [29, с. 115].

Основним нормативно-правовим актом, яки регламентує діяльність в сфері порушення митних правил та контрабанди є Митний кодекс України. Також до таких актів належить Кримінальний кодекс України, Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18.11. 2008 «Про боротьбу з контрабандою та порушеннями митних правил, координацію діяльності у цій сфері», Наказ Міністерства фінансів України України від 31.05.2012 року «Про затвердження форм процесуальних документів у справах про порушення митних правил» [18;19;25;26].

Митним правопорушенням властиві такі ознаки, як суспільна небезпечність, заподіяння шкоди, винність і карність. Результатом такого правопорушення є порушення порядку переміщення товарів, транспортних засобів і предметів через митний кордон України.

За ПМП відповідно до чинного законодавства передбачена адміністративна відповідальність. Адміністративна відповідальність за правопорушення настає у разі, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність [30]. Проте, за переміщення контрабанди через митну територію України передбачено кримінальну відповідальність у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією предметів контрабанди. Така сама дія, здійснена за попередньою змовою групою осіб або особою, яка була судима за злочин раніше, або службовою

особою з використанням службового становища карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією майна. [18].

Відповідно до ст. 305 Кримінального кодексу України контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, тобто їх переміщення через митних кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років. Ті самі дії, які вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, а також, якщо предметом цих дій були небезпечні наркотичні засоби чи психотропні речовини або наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби у великих розмірах – караються позбавленням волі на строк від восьми до десяти років з конфіскацією майна. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, вчинена організованою групою, а також якщо предметом контрабанди були наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби в особливо великих розмірах – карається позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років з конфіскацією майна [18].

Адміністративна відповідальність за порушення митних правил закріплюється правовими нормами, що містяться в МК України. Як елемент митно-правової норми, адміністративна відповідальність є каральною санкцією [20, с. 210].

Адміністративна відповідальність за порушення митних правил – це специфічна форма реагування держави в особі митних органів або суду на вчинення правопорушень у митній сфері, відповідно з якою особи, які здійснили правопорушення, мають відповісти за свої протиправні дії і понести за це покарання у встановлених митним законодавством формах і порядку [20, с. 211]. Виділяють три підстави, за які передбачена адміністративна відповідальність [6]:

- ✚ нормативна підстава, тобто наявність норм права, що встановлюють адміністративну відповідальність і регулюють її;
- ✚ фактична підстава, якою є протиправні винні дії особи, що порушують митне законодавство, тобто порушення митних правил;
- ✚ процесуальна підстава – правовий акт уповноваженого органу щодо накладення стягнення на конкретну особу за порушення митних правил.

Адміністративну відповідальність, як правило, пов'язують із застосуванням заходів адміністративного примусу. Але серед великої кількості заходів адміністративно-примусового характеру (митний контроль, адміністративне затримання, вилучення товарів і документів тощо) тільки адміністративні стягнення виконують функцію покарання і тільки їх застосування спричинює настання адміністративної відповідальності [28].

Адміністративні стягнення - встановлена державою міра відповідальності за вчинення правопорушення. Вони застосовуються у тих випадках, коли уповноважені органи, вже позбавлені можливості іншим чином впливати на порушників митного законодавства, попередити та припинити здійснене ними порушення митних правил [7].

Адміністративне стягнення – це міра покарання, що призначається керівником (заступником) митного органу або суддею особі, яка винна у вчиненні порушення митних правил [5].

Відповідно до чинного законодавства до адміністративних стягнень, які встановлюються за ПМП відносять [20; 21]:

1. Попередження: застосовується як основний вид покарання за вчинення незначних порушень у сфері митної діяльності, до осіб, які вчинили порушення митних правил вперше. Воно, як і будь-яке стягнення, виноситься в письмовій формі у вигляді відповідної постанови про накладення адміністративного стягнення.

2. Штраф - це адміністративне стягнення майнового характеру, що полягає у стягненні з правопорушника митно-правової норми певної суми грошових коштів у доход держави.
3. Конфіскація товарів . Конфіскація як вид адміністративного стягнення – це примусове, безоплатне звернення у власність держави предметів. Конфіскація як покарання за порушення в сфері митної діяльності здійснюється лише щодо:
  - ✚ товарів – безпосередніх предметів порушення митних правил;
  - ✚ товарів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю;
  - ✚ транспортних засобів, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України.

Варто зазначити, що в діяльності митних органів Державної фіскальної служби України передбачена певна процесуальна процедура, а саме провадження в справах про порушення митних правил.

Провадження у справах про порушення митних правил здійснюється відповідно до Митного кодексу України. Завданнями провадження у справах про порушення митних правил є своєчасне, всебічне, повне та об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її з дотриманням вимог закону, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню порушень митних правил, та запобігання таким правопорушенням. Провадження у справі про порушення митних правил включає в себе виконання процесуальних дій, зазначених у статті 508 МКУ, розгляд справи, винесення постанови та її перегляд у зв'язку з оскарженням [21].

Провадження у справі про порушення митних правил вважається розпочатим з моменту складення протоколу про порушення митних правил.

Як правило, у спеціальній літературі виділяється чотири стадії провадження [19; 20; 21]:

- 1) порушення справи про порушення митних правил та митне розслідування - це початкова стадія адміністративного провадження, якою охоплюється комплекс першочергових процесуальних дій, що забезпечують згодом можливість всебічного, повного та об'єктивного розгляду справи по суті.
- 2) розгляд справи по суті та винесення по ній постанови - це основна стадія провадження в справах про порушення митних правил, на ній вирішуються найважливіші завдання цього провадження. Ця стадія включає в себе три етапи: підготовку справи до розгляду, слухання справи, прийняття по ній постанови.
- 3) перегляд справи у зв'язку з оскарженням або опротестуванням постанови по справі. На відміну від інших стадій провадження стадія перегляду є факультативною, оскільки не кожна постанова по справі оскаржується або опротестовується.
- 4) виконання постанови по справі.

Митними органами Державної фіскальної служби України проводяться активні дії у сфері боротьби з порушеннями митних правил та контрабандою. Це ми можемо побачити проаналізувавши діяльність митних органів ДФС з 2015 року по вересень 2017 року.

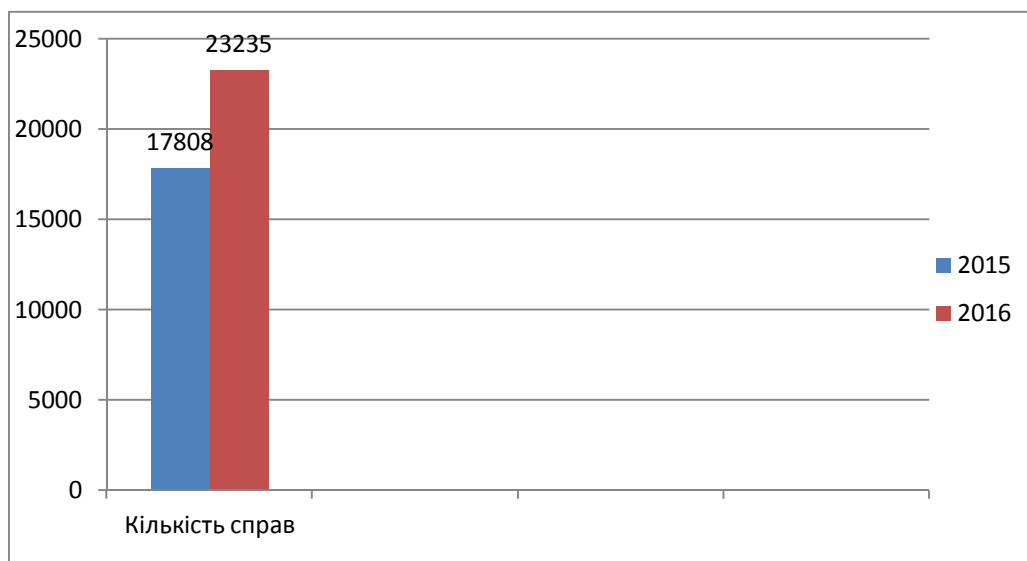
Протягом 2015 року митницями ДФС вживалися організаційно-практичні заходи, спрямовані на протидію митним правопорушенням, за результатами яких складено 17 808 протоколів про порушення митних правил (на 18 відс. більше, ніж у минулому році) на суму близько 1,8 млрд. грн., що у 2,5 раза більше, ніж у 2014 році. Тимчасово вилучено предмети правопорушень на суму понад 629,0 млн. грн. (по 8529 справах), що на 34,4 відс. більше, ніж за 2014 рік, з них: промислових товарів – на суму 366,8 млн. грн., продовольчих товарів – на суму 106 млн. грн. (у т. ч. тютюнових виробів – на суму 22,5 млн. грн.) [13, с. 42].

Одним із шляхів попередження та виявлення митних правопорушень є співпраця та обмін інформацією з компетентними органами іноземних держав в рамках надання взаємної адміністративної допомоги. За результатами співпраці протягом 2015 року митницями ДФС заведено 804 справи про порушення митних правил на суму 879,1 млн. грн. (50% загальної вартості предметів правопорушень), розпочато 46 кримінальних проваджень [13, с.43]. Сума встановлених несплачених обов'язкових митних платежів у справах про порушення митних правил, заведених за результатами міжнародної співпраці за ознаками статті 485 Митного кодексу України, склала 143,7 млн. гривень. Було активізовано роботу щодо протидії правопорушенням, виявлення яких вимагає проведення аналітично-пошукової роботи, а також виявлення фактів ухилення суб'єктами ЗЕД та громадянами від сплати обов'язкових платежів. У 2015 році заведено 9 836 справ про порушення митних правил на суму майже 1,7 млрд. грн. зазначеної категорії [24].

Митницями ДФС розглянуто 7 004 справи про порушення митних правил та застосовано адміністративне стягнення у вигляді штрафу на суму 615,6 млн. грн., що у 9 разів більше, ніж за аналогічний період минулого року. Передано до суду 9 767 справ про порушення митних правил на суму 1,8 млрд. грн., за результатами яких судами прийнято рішення про конфіскацію предметів правопорушень на суму 901,0 млн. грн. та накладено штрафів на суму майже 832,7 млн. гривень. Протягом 2015 року митницями ДФС виявлено 970 фактів переміщення через митний кордон України наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів з порушенням митного законодавства [13, с. 43].

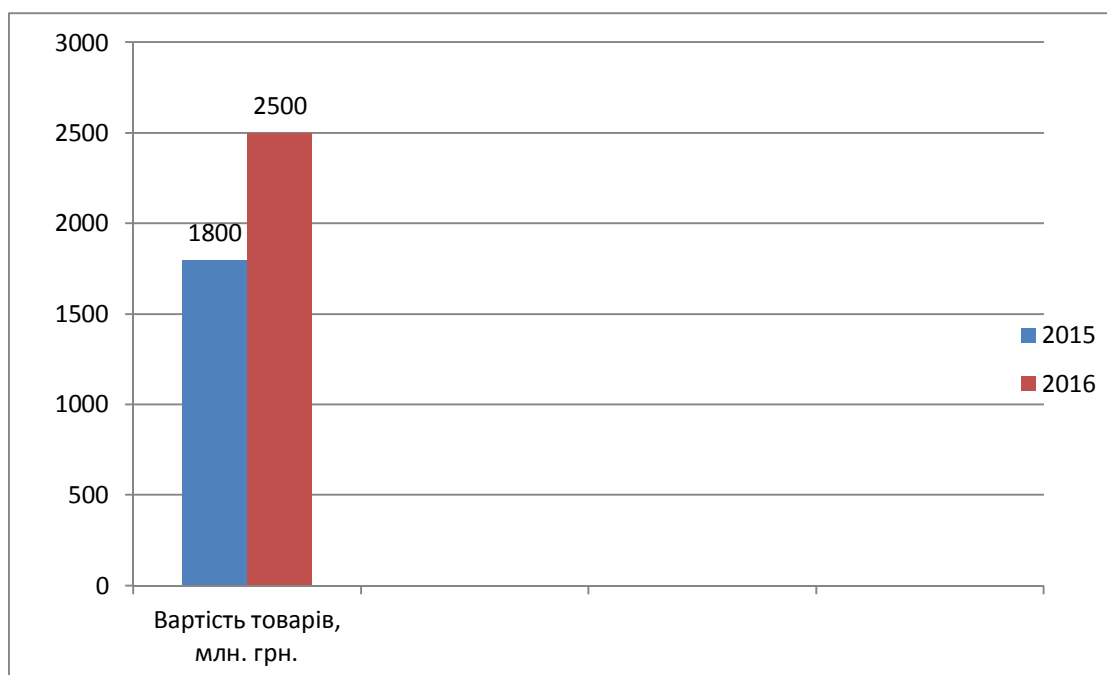
У 2016 році наслідком вжитих організаційно-практичних заходів, проведеної аналітично-пошукової роботи стало виявлення митницями ДФС

23 235 порушень митних правил [14, с. 38].

Рис. 2.1. Кількість порушень митних правил [15, с. 40]

Вартістю предметів правопорушень становила понад 2 млрд. грн. Кількість складених протоколів про порушення митних правил у порівнянні з 2015 роком збільшилась на 30%, а вартість на 13% [22].

Рис. 2.2. Вартість предметів порушень митних правил у 2015-2016 роках

*Примітка: Побудовано на основі джерел [14, с. 42; 15, с. 39].

Важливим моментом в діяльності митних органів ДФСУ є те, що вагомі результати по розкриттю схем незаконних зовнішньоекономічних

операцій були досягнуті завдяки міжнародному інформаційному обміну з митними адміністраціями, зокрема, Королівства Нідерланди, у ході якого було розкрито схеми незаконного ввезення товарів (у т.ч. значної кількості квіткової продукції та лікарських засобів) вартістю 569,3 млн. грн. з використання шахрайських схем [14, с. 39].

У 7 952 справах про порушення митних правил тимчасово вилучено предмети правопорушень на суму майже 627 млн. грн. Зокрема, у справах про порушення митних правил вилучено [14, с. 39]:

- ✚ промислових товарів на суму 353 млн. грн.;
- ✚ продовольчих товарів та сільгосппродукції на суму 62 млн. грн.;
- ✚ валюти на суму 161 млн. грн.;
- ✚ транспортних засобів на суму 51 млн. грн.

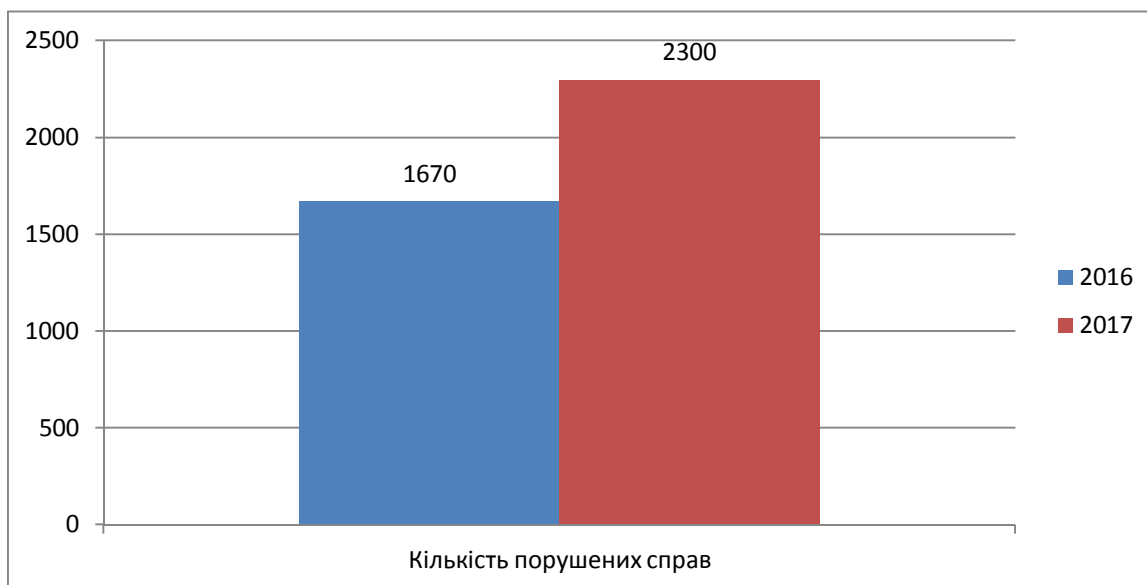
Безпосередньо митницями ДФС було розглянуто 12 839 справ про порушення митних правил та застосовано адміністративне стягнення у вигляді штрафу на суму 556 млн. грн. На розгляд суду митницями було передано 8 828 справ про порушення митних правил на суму 1,9 млрд. грн. За результатами розгляду справ про такі порушення суд прийняв рішення про накладення стягнень у вигляді штрафу та конфіскації на суму 659 млн. грн [22].

Протягом 2016 року митницями ДФС виявлено 1 122 факти переміщення через митний кордон України наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів з порушенням митного законодавства. Крім того, виявлено 469 фактів переміщення через митний кордон України зброї та боєприпасів, з порушенням чинного митного законодавства [14, с. 40].

Згідно з даними Державної фіскальної служби України станом на 25 вересня 2017 року митницями ДФС порушено понад 23 тис. справ про порушення митних правил на загальну суму 1,2 млрд. грн. Так, протягом майже 9 місяців 2016 року було порушено 16,7 тис. справ на суму 1,6 млрд

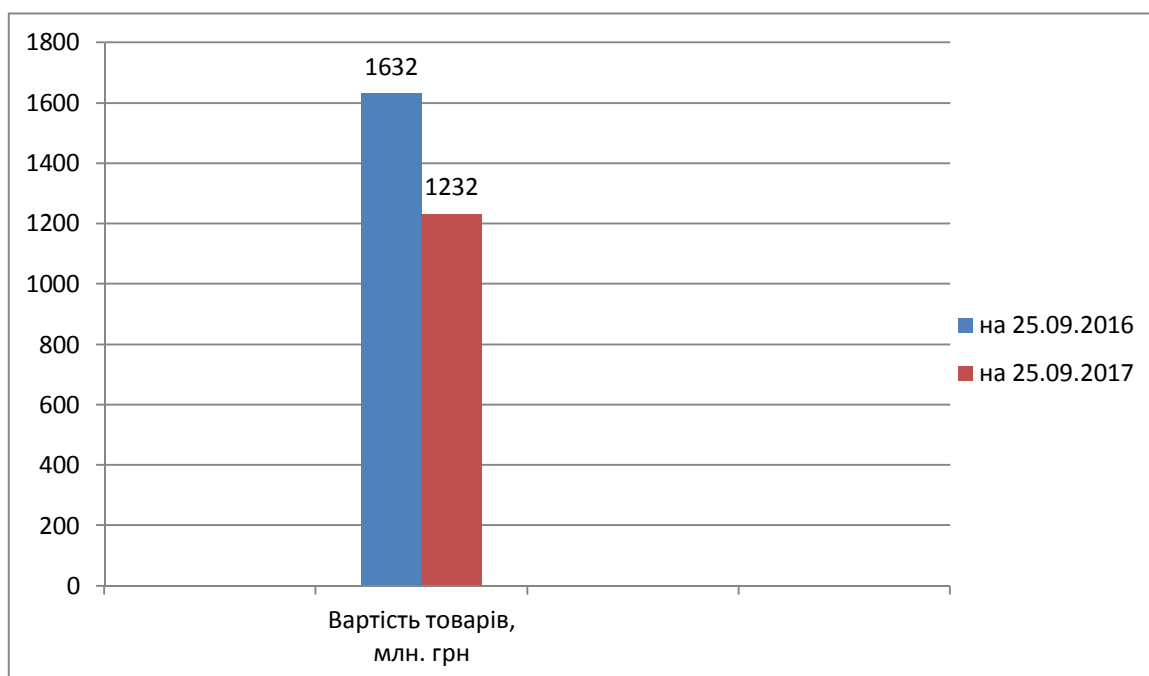

грн., що відображено на рисунку 2.3. Порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість порушених справ зроста майже на 39 % [2; 9;12;23].

Рис. 2.3. Кількість порушень митних правил станом на 25 вересня 2016- 25 вересня 2017 років

*Примітка: Побудовано на основі джерел [2; 10;13].

Рис. 2.4. Вартість предметів порушень митних станом на 25 вересня 2016 та 25 вересня 2017 років

*Примітка: Побудовано на основі джерел [15, с. 42;23, с. 39].

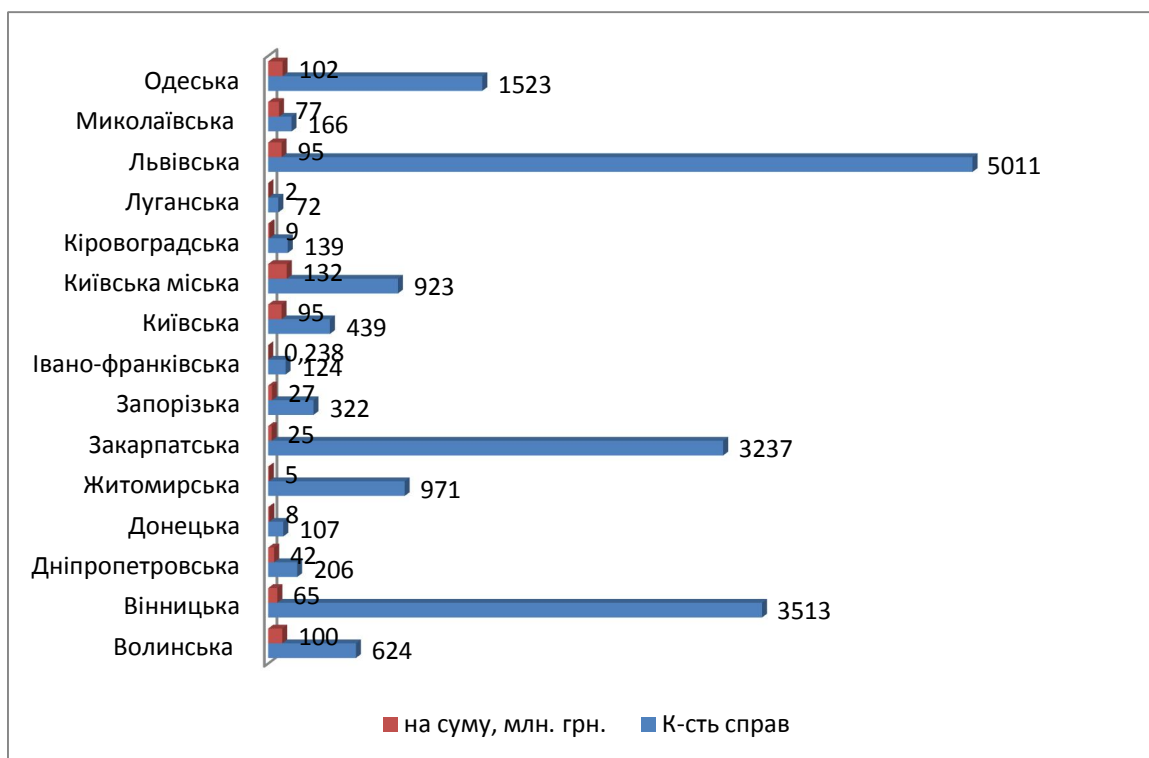
Вартість предметів порушень митних правил станом 25 вересня 2017 року скоротилася на 396 тис. грн. порівняно з аналогічним періодом у 2016 році, що ми можемо спостерігати на рисунку 2.4.

Із загальної кількості справ, порушених у цьому році, понад 5 тис. - це ті справи, за якими реально вилучені предмети правопорушень, на суму 519 млн гривень [10]. За результатами міжнародної взаємодії порушено 502 справи на суму 550 млн гривень. Найчастіше митні правила порушували під час переміщення промислових товарів, сировини та матеріалів [2]. Загальна сума вилученого товару складає 379 млн грн. Продовольчих товарів та сільгосппродукції вилучено на 42 млн грн, валюти - на загальну суму 53 млн грн, транспортних засобів - 38 млн гривень [9].

За вказаний період митницями ДФС у повному обсязі розглянуто 14 тис. справ, за результатами яких накладено 383 млн грн штрафів. До суду передано майже 5,9 тис. справ про порушення митних правил на суму 1 млрд грн. Також винесено майже 5 тис. постанов про накладення адміністративного стягнення, за результатами яких накладено штрафів майже на 348 млн грн. Судами прийнято рішення про конфіскацію товарів на суму 362 млн грн. [10]. Наведені дані можна відобразити в таблиці, яка наведена в додатку А.

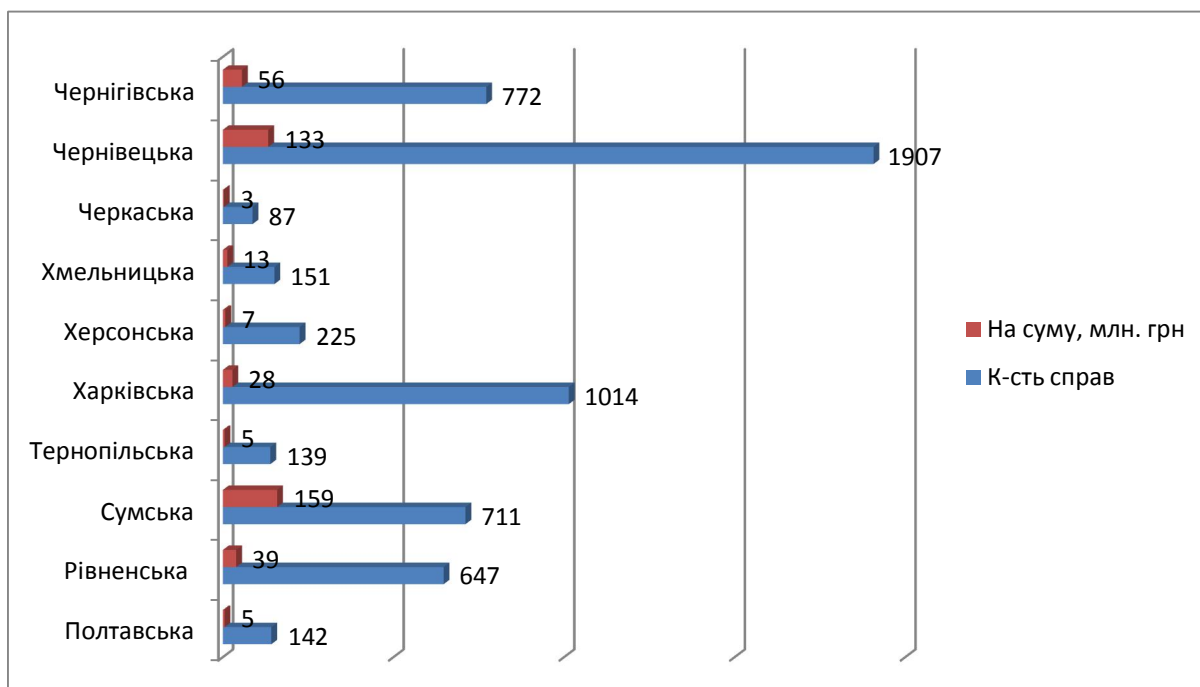
Кількість справ по порушеннях митних правил у регіональному розрізі варто відобразити у вигляді діаграми (Рис. 2.5.).

ДФСУ було визначено, що за 9 міс. 2017 року було вилучено національної та іноземної валюти на суму 53 млн. грн , зокрема найбільше було вилучено Київською митницею – 29082 тис. грн. (Додаток Б). Транспортних засобів було вилучено на суму 38 млн. грн, найбільша кількість транспортних засобів вилучена Львівською митницею – 16 972 тис. грн. (Додаток В) [23].

Рис. 2.5. Боротьба з порушенням митних правил та контрабандою станом на 25 вересня 2017 років (регіональний розріз)

*Примітка: Побудовано на основі джерел [2;9;12;16;23].

Рис. 2.6. Боротьба з порушенням митних правил та контрабандою станом на 25 вересня 2017 років (регіональний розріз)

*Примітка: Побудовано на основі джерел [2;9;10;23].

З цих діаграм ми можемо побачити, що найбільше справ по порушеннях митних правил та контрабанді порушено Львівською митницею ДФС, а саме 5011 справ на загальну суму 95 мільйонів гривень. Варто зазначити, що Сумською митницею порушено 159 справ, загальна сума яких становить 159 млн. грн.

Щодо Тернопільської митниці ДФС, то тут порушено 139 справ по порушеннях митних правил на загальну суму 5 млн. грн. Також варто зазначити, що з початку цього року працівники Тернопільської митниці ДФС з метою перевірки законності здійснення суб'єктами зовнішньоекономічних операцій в зоні діяльності митниці до митних органів іноземних держав направили чотири запити. Водночас отримано 6 відповідей від митних органів іноземних держав на запити, надіслані у попередні періоди [23].

Отже, на основі проведеного аналізу заходів протидії митним порушенням і контрабанді можна зробити висновок, що митні органи Державної фіскальної служби України проводять активну діяльність у цій сфері. Зокрема, протягом 2015 року митницями ДФС вживалися організаційно-практичні заходи, спрямовані на протидію митним правопорушенням, за результатами яких складено 17 808 протоколів про порушення митних правил на суму близько 1,8 млрд. грн. У 2016 році наслідком вжитих організаційно-практичних заходів, проведеної аналітично-пошукової роботи стало виявлення митницями ДФС 23 235 порушень митних правил на загальну суму 2 млрд. грн.

Згідно з даними Державної фіскальної служби України станом на 25 вересня 2017 року митницями ДФС порушено понад 23 тис. справ про порушення митних правил на загальну суму 1,2 млрд. грн. Так, протягом майже 9 місяців 2016 року було порушено 16,7 тис. справ на суму 1,6 млрд грн.

За порушення митних правил відповідно до чинного законодавства передбачається адміністративна відповідальність.

3. Зарубіжна практика протидії митним порушенням та контрабанді і її застосування в Україні.

Питання європейської інтеграції для нашої країни набули додаткової актуальності після підписання в 2014 р. Угоди про асоціацію Україна – ЄС, яка вимагає вдосконалити адаптацію законодавства України до європейських норм і стандартів, в тому разі і в сфері міжнародного митного співробітництва [17, с. 51]. Досвід та практика ЄС, розвинена нормативно-правова база, створені в ЄС механізми і форми боротьби з митними порушення і контрабандою є чудовим прикладом регіональної взаємодії між країнами.

Обсяг прав митних органів, підстави і порядок здійснення конкретних дій при проведенні митного контролю визначаються Митним кодексом і Регламентом Комісії ЄС по його застосуванню [32, с. 3]. Варто зазначити, що структура митних служб в країнах-членах ЄС дещо відрізняється, проте їх головні завдання спрямовані на забезпечення дотримання митного законодавства та забезпечення економічної безпеки відповідної держави, що включає в себе боротьбу з порушеннями митних правил та контрабандою. Так, наприклад, основні рішення з питань митної справи в Німеччині, як і з будь-якої сфери управління, визначають найвищі органи виконавчої влади – парламент і уряд. Структуру митних органів Німеччини можна відобразити схематично (Рисунок 3.1). Головні митниці Німеччини займаються митним оформленням і контролем товарів і транспортних засобів. Виявляють порушення митних правил оперативно-розшукові митниці, які виконують правоохоронні функції митного відомства Німеччини. У випадку встановлення факту митного правопорушення цими митницями заводяться справи по ПМП. Дані митниці забезпечують передачу цих справ в Прокуратуру у випадку наявності ознак злочину. У випадках, які не вимагають проведення спеціального розслідування, оперативно-розшукові митниці уповноважені виносити ухвали за справами по порушеннях митних правил. Також варто зазначити, що у складі цих митниць діють «мобільні

контрольні групи», які здійснюють вибірковий огляд вантажних автомобілів, складів, огляд фізичних осіб.

Рис. 3.1. Організаційно-управлінська структура Федеральної митної адміністрації Німеччини

*Примітка: Побудовано на основі джерела[17].

Товар, який переміщується через митну територію ЄС може бути затриманий на митниці за підозрою в тому, що він небезпечний, а також за відсутності в товаросупровідній документації інформації про характер товару, а також інструкцій щодо поводження з ним. Митники інформують про це відповідну національну владу, яка організовує перевірку якості імпортованих товарів, у випадку підтвердження загрози для споживачів ухвалюють рішення про заборону випуску товару у вільний обіг в ЄС. Боротьба з порушеннями митних правил, різного роду шахрайством, перш за все з ввезенням підроблених або контрабандних товарів постійно зростає [17, с. 52-53].

У 2016 році ЄС змінив деякі митні правила. Зокрема, перехід на єдину митну систему буде здійснюватися поступово і триватиме до 2020 року. До цього часу має закінчитися перехідний період і створена ІТ-інфраструктура, яка буде включати єдині бази даних для обміну інформацією для країн-членів ЄС. Митні органи і учасники ЗЕД здійснюватимуть обмін даними тільки в електронному вигляді, а паперові версії документів стануть швидше винятком, ніж правилом [11].

Кожна країна Євросоюзу повинна встигнути привести національне законодавство до нових норм і правил, а це десятки чи навіть сотні національних законів, що стосуються не лише митних, а й податкових питань. На всій території Євросоюзу буде централізований механізм оформлення переміщення товарів через митницю, що загалом сприятиме скороченню кількості митних процедур. Всі митні декларації подаватимуться в електронному вигляді через електронний обмін даними EDI (Electronic Data Interchange). Крім електронних декларацій будуть і усні, для товарів вартістю не більше 1 тис. євро, але для повернення експортного ПДВ, швидше за все вони, будуть непридатні [11].

Для доказу вивезення або ввезення товару для податкової інспекції треба буде мати декларацію в електронному вигляді в форматі XML.

Необхідно буде зберігати 10 років товаросупровідні документи для доказу ввезення та вивезення товару через кордон ЄС, оскільки термін зберігання митних документів для цілей митної перевірки збільшується з 3 до 10 років. Це означає, що митниця матиме право перевірити документи протягом 10 років і, за певних обставин, донараховувати мито [11].

Скасують національні системи штрафів, бо відтепер застосовуватиметься тільки єдина система адміністративних стягнень в рамках Митного кодексу ЄС. Процедура стягнення митних штрафів буде значно спрощена, не притягуватимуть до відповідальності при випадковому чи несвідомому зменшенні розміру митних платежів у незначному розмірі. Разом з тим значно зростуть штрафи і санкції за грубі порушення митних

процедур. Ці заходи повинні сприяти скороченню порушень митних правил та контрабанди [11].

В сучасних умовах посиленої євроінтеграції та глобалізаційних процесів важливим постає питання міжнародного співробітництва, особливо у митній сфері.

Співпраця між Україною та ЄС і його державами-членами здійснюється в рамках Угоди про асоціацію, в тому числі Поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі (DCFTA). Митне співробітництво з ЄС здійснюється також на основі Рамкової Стратегії митного співробітництва, ухваленої в травні 2012 року [15].

Рамкова Стратегія передбачає три взаємопов'язані пріоритети, а саме [14]:

- a. Безпечні та безперервні торговельні шляхи, зокрема, досягнення максимального спрощення процедур торгівлі для надійності ведення бізнесу з митницею, що діє як сполучна ланка в ланцюзі постачань;
- b. Управління ризиками та боротьба з шахрайством, зокрема, ліквідація незаконної торгівлі, розвиток надійного управління ризиками та попереднього обміну митною інформацією;
- c. Інвестування в модернізацію митної служби, зокрема, шляхом досягнення тісного наближення митного законодавства і процедур відповідно до реформ в рамках DCFTA.

В рамках Програми ЄС Митниця-2020 були створені Робочі групи з метою здійснення контролю за виконання конкретних завдань і заходів, передбачених Рамковою Стратегією. Основним органом співробітництва у митній сфері з Європейським Союзом є Підкомітет №5 «Митне та транскордонне співробітництво» [14].

Варто зазначити, що Україна посилює співпрацю з багатьма країнами. Зокрема, наша країна посилює співпрацю з протидії митним

правопорушенням, впровадження реформи у митній сфері та перспективні напрями співробітництва митних служб з Литвою. На зустрічі з Генеральним директором Митного департаменту при Міністерстві фінансів Литовської Республіки в.о. Голови ДФСУ Мирослав Продан подякував литовським колегам за їх допомогу у реформуванні ДФС у рамках проекту Twinning «Підтримка Державної фіскальної служби України у розвитку елементів інтегрованого управління кордонами» та експертну підтримку у процесі приєднання України до міжнародної транзитної системи NCTS [14]. Також Україна активно співпрацює з США. Зусилля ДФСУ спрямовані на зміцнення двосторонньої співпраці у правоохоронній сфері та боротьбі з контрабандою. Результатом роботи ДФС є підписання Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про взаємну допомогу між митними адміністраціями, яка створює можливості для обміну інформацією про перевірку законності зарубіжних операцій і виявлення порушень митного законодавства [27].

Отже, досвід та практика ЄС, розвинена нормативно-правова база, створені в ЄС механізми і форми боротьби з митними порушеннями і контрабандою є чудовим прикладом регіональної взаємодії між країнами. Зарубіжні країни розробляють та здійснюють ефективні заходи в сфері боротьби з порушеннями митних правил та контрабандою. Важливим напрямом в економічній діяльності держави для забезпечення її безпеки є міжнародне співробітництво у митній сфері. Співпрацюючи з іншими країнами, Україна отримує чималий досвід у сфері боротьби з митними правопорушеннями і вдосконалення митного законодавства, а також ділиться власним досвідом діяльності у митній сфері.

Висновок

Отже, підсумовуючи все вище сказане, можна зробити висновок, що сьогодні такі явища як порушення митних правил і контрабанда набули широкого масштабу і розглядаються не лише в межах однієї держави, але й на світовому рівні. Більшість суб'єктів ЗЕД намагаються обійти обов'язкові процедури митного контролю і митного оформлення для того, щоб уникнути від сплати податків і зборів під час переміщення товарів та інших предметів лише для власного збагачення. Тому, головним завданням митних органів є протидія митним правопорушенням і боротьба з контрабандою.

Відповідно до Митного кодексу України порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений цим кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним і за які митним кодексом передбачена адміністративна відповідальність .

Особливо небезпечним явищем в сучасних умовах є контрабанда, яка являє собою переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю. Порушення митних правил і контрабанда товарів залишається одним із головних чинників дестабілізації внутрішнього ринку України, основою тіньової економіки, фінансово-економічною базою організованої злочинності, що, у свою чергу, негативно позначається на розвитку економічних відносин між державами, гальмує входження України до загальносвітового економічного простору.

Митні органи Державної фіскальної служби України проводять активну діяльність у цій сфері. Зокрема, протягом 2015 року митницями ДФС вживалися організаційно-практичні заходи, спрямовані на протидію митним правопорушенням, за результатами яких складено 17 808 протоколів

про порушення митних правил на суму близько 1,8 млрд. грн.. Тимчасово вилучено предмети правопорушень на суму понад 629,0 млн. грн. (по 8529 справах), що на 34,4 відс. більше, ніж за 2014 рік, з них: промислових товарів – на суму 366,8 млн. грн., продовольчих товарів – на суму 106 млн. грн.(у т. ч. тютюнових виробів – на суму 22,5 млн. грн.).

У 2016 році наслідком вжитих організаційно-практичних заходів, проведеної аналітично-пошукової роботи стало виявлення митницями ДФС 23 235 порушень митних правил на загальну суму 2 млрд. грн. Згідно з даними Державної фіскальної служби України станом на 25 вересня 2017 року митницями ДФС порушено понад 23 тис. справ про порушення митних правил на загальну суму 1,2 млрд. грн. Так, протягом майже 9 місяців 2016 року було порушено 16,7 тис. справ на суму 1,6 млрд грн.

За порушення митних правил відповідно до чинного законодавства передбачається адміністративна відповідальність. Проте, за переміщення контрабанди через митну територію передбачено кримінальну відповідальність у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією предметів контрабанди. Така сама дія, здійснена за попередньою змовою групою осіб або особою, яка була судима за злочин раніше, або службовою особою з використанням службового становища карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією майна. [18].

Відповідно до ст. 305 Кримінального кодексу України контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, тобто їх переміщення через митних кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років. Такі самі дії, які вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, а також, якщо предметом цих дій були небезпечні наркотичні засоби чи психотропні речовини або наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби у великих

розмірах – караються позбавленням волі на строк від восьми до десяти років з конфіскацією майна, а ті ж самі дії в особливо великих розмірах – караються позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Досвід та практика ЄС, розвинена нормативно-правова база, створені в ЄС механізми і форми боротьби з митними порушення і контрабандою є чудовим прикладом регіональної взаємодії між країнами. Зарубіжні країни розробляють та здійснюють ефективні заходи в сфері боротьби з порушеннями митних правил та контрабандою. Важливим напрямом в економічній діяльності держави для забезпечення її безпеки є міжнародне співробітництво у митній сфері. Співпрацюючи з іншими країнами, Україна отримує чималий досвід у сфері боротьби з митними правопорушеннями і вдосконалення митного законодавства, а також ділиться власним досвідом діяльності у митній сфері.

Список використаних джерел

1. Батанова Л. Завдання провадження у справах про порушення митних правил: проблеми реалізації та процесуального закріплення за митним законодавством України / Л. Батанова // Національний юридичний журнал: теорія і практика. – 2014. – С. 69-72.
2. Боротьба з контрабандою та порушення митних правил: станом на 25.09.2017 / Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/213239.pdf>.
3. Боярчук Д., Лещенко Н. Сигарети, контрабанда і акцизи: європейські практики гармонізації акцизних ставок / Д. Боярчук, Н. Лещенко // Бізнес-рада «Ціни держави». – К. – 2016. – 24 с.
4. Бусол О. Ю. Стан боротьби з порушеннями митних правил та контрабандою в Україні / О. Ю. Бусол, В. Ю. Ложкін. – 2014. – 8 с.
5. Галкін І. Г. Юридична відповідальність за порушення митних правил і контрабанду / І. Г. Галкін // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – 2015. - № 3, частина 3. – С. 126-130.
6. Грянка Г. В. Правові засади адміністративної відповідальності за порушення митних правил / Г. В. Грянка // Вісник Національної академії внутрішніх справ. Серія право і суспільство. – 2012. - №6. – С. 102-108.
7. Джурик О. Р. Особливості адміністративної відповідальності за порушення у сфері державної митної справи / О. Р. Джурик // Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – Л. - 2016. - №5. – С. 192-195.
8. Дорош М. М. Порушення митних правил в Україні / М. М. Дорош // Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С. З. Гжицького. – 2013. - № 1. – С. 66-69.
9. ДФС: Кількість порушень митних правил за 9 місяців 2017 року зросла на 39 % [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу: https://ua.censor.net.ua/news/457095/kilkist_porushen_mytnyh_pravyl_za_9_misyatsiv_2017_roku_zroslo_na_39_dfs.
10. Дячкін О. П. Суспільна небезпечність контрабанди і правова відповідальність за її вчинення / О. П. Дячкін // Форум права. – 2012. – № 1. – С. 281–288.
11. ЄС змінює митні правила. Що варто знати українському бізнесу [Електронний ресурс]. - К. – 2017. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2016/04/25/7048208/>.

12. За порушення митних правил донараховано 153,6 млн. грн – ДФС [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/2017/09/22/30087106/>.
13. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 рік / Державна фіскальна служба України України [Електронний ресурс]. - К. – 2015. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/131201.pdf>.
14. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2016 рік / Державна фіскальна служба України України [Електронний ресурс]. - К. – 2016. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/199244.pdf>.
15. Інформація щодо міжнародного митного співробітництва з ЄС, з міжнародними організаціями, даних щодо практичної реалізації даного співробітництва та джерел регулювання [Електронний ресурс]. - К. – 2014. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/spivrobotnistvo-mij-ukrainoyu-ta-evrop/spivrobotnistvo-z-evropeyskim-soyuzo/spivrobotnistvo-z-misieyu-evropeysko/>
16. Кількість справ за порушення митних правил зросла майже на 40 % [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2313632-dfs-kilkist-sprav-za-porusenna-mitnih-pravil-zroslo-majze-na-40.html>.
17. Кістанова Я. М. Правове регулювання співробітництва в сфері боротьби з митними правопорушеннями в ЄС / Я. М. Кістанова //Науковий вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. – Одеса. – 2015. - №20. – С. 51-56.
18. Кримінальний кодекс України: ред. від 03.09.2017 №2114-19 // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – 2001. - № 25-26. - с. 131. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
19. Митна справа: підруч. / [А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк та ін.]; за ред. А. І. Крисоватого. – Тернопіль: ВПЦ «Екон. Думка ТНЕУ», 2014. – 540 с.
20. Митне право України: навч. посібн. / [В. В. Ченцов, С. В. Кувакін, А. В. Мазур, та ін.]; за ред. В. В. Ченцова. – К. – 2007. – 283 с.
21. Митний кодекс України від 26.07.2017 № 4495-17 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. - с. 552
22. Митницями ДФС порушено майже 15 тис. справ про порушення митних правил [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/266454.html>.

23. Підсумки роботи департаменту податкових та митних експертиз ДФС у січні вересні 2017 року [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/pro-sfs-ukraini/struktura-/spetsializovan-departament-ta-org/spetsializovana-laboratoriya/diyalnist/rezultati-roboti/314110.html>.
24. Порухення митних правил: стягнення, відповідальність, наслідки / Національна асоціація адвокатів України [Електронний ресурс]. - К. – 2015. – Режим доступу: <http://radako.com.ua/news/porushennya-mitnih-pravil-styagnennya-vidpovidalnist-naslidki>.
25. Про боротьбу з контрабандою та порушеннями митних правил, координацію діяльності у цій сфері: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18.11. 2008 [Електронний ресурс]. - К. – 2008. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0033525-08>.
26. Про затвердження форм процесуальних документів у справах про порушення митних правил від 31.05.2012 року / Наказ Міністерства фінансів України України [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitnezakonodavstvo/nakazi/62412.html>.
27. Співробітництво з США – це застосування успішного світового досвіду [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/269562.html>.
28. Серих О. В. Боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил / О. В. Серих // Митна безпека. – 2014. - №2. – С. 95-101.
29. Сидоренко В. В., Садікова К. І. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил / В. В. Сидоренко, К. І. Садікова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – Ужгород. – 2014. - №24. – С. 114-117.
30. Соломенко Г. В. Правовий статус суб'єктів порушення митних правил / Г. В. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичні науки. – Херсон. – 2015. - №4. – С. 163-165.
31. Фахівець розповів, яким чином до України потрапляє контрабанда [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу: <http://svitua.com.ua/article/201709/5029-fahivec-rozpoviv-ukrayiny-potraplyaye-kontrabanda>.
32. Ченцов В. В. Особливості державного управління митними органами в Європейському Союзі: структурно-функціональний аналіз / В. В. Ченцов // Теорія та практика державного управління. – 2015. - № 25. – 8 с.